

Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 09.01.1962, sp. zn. 8 Co 123/61, ECLI:CZ:KSCB:1962:8.CO.123.1961.1

Číslo: 49/1962

Právní věta:

Pracovní vztah příslušníků rodiny družstevníka je specifickým pracovním vztahem, který je přípravou na členství v JZD. Podmínkou vzniku tohoto pracovního vztahu je jen souhlasný projev vůle obou účastníků tohoto vztahu, tj. projev vůle JZD a pracovníka. Příslušník rodiny družstevníka se však nestává automaticky členem JZD přijetím členské přihlášky manžela nebo otce.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 09.01.1962

Spisová značka: 8 Co 123/61

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Člen družstva, Jednotná zemědělská družstva

Předpisy: 49/1959 Sb. 49/1961 Ú.l.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Býv. okresní soud v Kaplicích, který rozhodoval o nároku žalobkyně na odměnu za práci v žalovaném JZD, řešil jako předběžnou otázku podle § 70 o. s. ř. otázku existence členského poměru žalobkyně k žalovanému JZD. Ve svém rozhodování dospěl k závěru, že žalobkyně se stala členkou žalovaného JZD přijetím členské přihlášky jejího manžela.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil.

Z odůvodnění:

V JZD se vyskytují často případy, že v něm pracují příslušníci rodiny družstevníka, kteří se sami členy nestali. Členství v JZD je osobní. Je tedy možné, aby se členem družstva stal i jen jeden člen rodiny a ostatní členové rodiny do družstva nevstoupili. Tak je tomu v případech, kdy družstevník vstoupil do družstva bez půdy a ostatní členové jeho rodiny se nestali členy JZD. Stejně je tomu i v případech, kdy člen družstva, který hospodařil i na pozemcích náležejících členům rodiny, sdružil ve smyslu ust. čl. 34 Vzorových stanov ke společnému družstevnímu hospodaření veškeré pozemky, na kterých až dosud hospodařil, tedy i pozemky členů své rodiny; tyto členové rodiny (např. manželka, děti) sami

však do JZD nevstoupili, nejsou tedy jeho členy, ač v JZD pracují. Často je tomu pak zejména v případech příslušníků rodin družstevníků, kteří jsou zaměstnaní v jiných odvětvích národního hospodářství (kovorolníci, stavorolníci).

Tato situace v JZD je důsledkem toho, že mnohá JZD mají slabou členskou základnu, a proto nedostatek pracovních sil, což si vynucuje, aby JZD zařazovala do práce také nečleny. Je to v souladu s úkolem vytyčeným směrnicemi strany a vlády posílit členskou základnu v JZD, a proto získat za členy družstva pracovníky z různých odvětví národního hospodářství a díle získat pro práci v družstvu venkovské ženy a jiné osoby žijící na vesnici a nepracující v zemědělství.

Osoby, které takto v družstvu pracují, nemají členská práva a členské povinnosti, nejsou členy družstva. Vzniká tu specifický pracovní vztah, založený smlouvou mezi JZD a pracovníkem; Zvláštnost této smlouvy, která ji odlišuje od smlouvy pracovní, spočívá v tom, že úmysl účastníků směřuje nikoliv k založení pracovního poměru zaměstnaneckého, ale k pozdějšímu založení členského poměru (srov. čl. 16 odst. 1 Vzorových stanov, podle něhož v družstvu mohou pracovat také příslušníci rodiny družstevníka, i když ještě nejsou družstevníky). Takovýto výklad je nejen v souladu se Vzorovými stanovami, ale i se zásadami vytyčenými v usneseních strany a vlády, v nichž se mluví o požadavku získání dalších pracovníků v souvislosti s posílením členské základny.

Pracovní vztah takto vzniklý je přípravou na členství v JZD. Již z povahy tohoto vztahu tedy plyne, že je dočasný a výjimečný. Tento pracovní vztah vykazuje sice prvky občanskoprávní a pracovní právní, převládají však prvky zemědělsko-družstevně právní; tento specifický vztah úzce souvisí s členstvím, k němuž od začátku směřuje, a proto tvoří instituci zemědělsko-družstevního práva.

Podmínkou vzniku specifického pracovního vztahu, který je přípravou na členství v JZD, je jen souhlasný projev vůle obou účastníků tohoto vztahu, tedy projev vůle JZD a pracovníka.

Každý uchazeč o členství v JZD musí projevit svou vůli sám. Příslušníci rodiny družstevníka se proto nestanou automaticky členy družstva přijetím členské přihlášky manžela nebo otce; členy družstva se stanou zásadně jen tehdy, když podali za sebe zvláštní členskou přihlášku, a když tato byla projednána a přijata způsobem stanoveným v čl. 9 Vzorových stanov.

Pokud příslušníci rodiny družstevníka nepodali zvláštní přihlášku - a nejde ani o případ, kdy ke vzniku členství dochází výjimečně konkludentním projevem - mohou v družstvu pracovat za podmínek stanovených v čl. 16 odst. 1 Vzorových stanov, pokud projevili vůli v družstvu takto pracovat a pokud ze strany JZD došlo k platnému projevu vůle sjednat tento pracovní vztah.

Projev vůle, na jehož základě vzniká tato smlouva jako dvoustranný úkon založený na shodě vůle obou účastníků, může být výslovný nebo konkludentní. O mlčky projevenou vůli půjde zejména tehdy, když JZD s pracovníkem zachází téměř jako se svým členem; se strany pracovníka samotného postačí, když vykonává práci, aniž by vylučoval pozdější členství.

Souhlas ONV podle § 13 dekr. 88/1945 Sb. ani souhlas odborového orgánu podle čl. 6 písm. d) usnesení sjezdu (zák. č. 37/1959 Sb.) nejsou potřebné, když nejde o pracovní poměr zaměstnanecký, ale o specifický pracovní vztah, který je přípravou na členství v JZD a který je upraven předpisy zemědělsko-družstevně právními.

Srov. naproti tomu rozh. 72/1958 Sbírky rozh. čs. soudů, které ovšem bylo vydáno před účinností nových Vzorových stanov JZD (vyhl. č. 49/1961 Sb.).